

FASTEAKTIONEN 2021

UNDER SAMMA HIMMEL

Gudstjänstmaterial

SK20366. Foto: Deborah Russouw/Ikon

act

Svenska kyrkan

Det här gudstjänstmaterialet är en del av Act Svenska kyrkans Fasteaktion som pågår mellan 14 februari och 28 mars 2021.

Fastan är en tid för eftertanke och bön, en tid för att avstå från det där som egentligen inte är nödvändigt. Vi avstår för andras skull, för vår egen skull. Vi ger upp något av det världsliga i våra liv för att få ta del av något mycket större. Det kan vi bland annat göra genom att ge av våra tillgångar till de människor som lever i utsatthet.

Att leva under samma himmel borde också innebära samma rättigheter. Ändå vet vi att ojämlikheten i världen är stor. Coronapandemin har gjort att ännu fler nu, än innan pandemins utbrott, lever ett liv i extrem fattigdom och hunger. Miljontals människor har inte tillräckligt med resurser för att varje dag kunna äta sig mätta. Och Världsbanken varnar för att 150 miljoner människor riskerar att leva i extrem fattigdom under 2021. Brist på mat är något som ofta skildras i Bibeln. Många gånger är det Gud som kommer till människornas undsättning.

Materialet är uppdelat i fyra olika delar, av vilka den första delen är oberoende av datum och de följande tre delarna utgår från de tre rikskollektsöndagarnas texter: Fastlagsöndag, tredje söndagen i fastan och Palmsöndagen. Vi hoppas att materialet kan ge inspiration till att låta Fasteaktionens budskap bli en del av predikan, psalm och bön samt att kollektivädjan får utrymme i gudstjänsten.

Allt kampanjmaterial finns också att hämta på intranätet: internwww.svenskakyrkan.se/fasteaktionen

Materialet är framtaget av Act Svenska kyrkans gudstjänstgrupp i samarbete med Svenska Kyrkans Unga.

INNEHÅLL

Kollektvädjan vid församlingssamling under Fasteaktionen	4
Johannesevangeliet kapitel 6.....	5
Psaltaren psalm 31.....	6
Efesierbrevet kapitel 5.....	7
Lukasevangeliet kapitel 1.....	8
Förslag på kollektvädjan vid rikssamling på söndag 14 februari	10
Jesaja 52:13–15.....	11
Lukasevangeliet 18:31–43.....	11
Förslag på kollektvädjan vid rikssamling på söndag 7 mars	13
Gamla testamentet, Första Samuelsboken 17:40–50.....	14
Episteltexten, Efesierbrevet 5:1–9.....	15
Evangelium, Lukas 11:14–26.....	16
Psaltarsalm, Ps. 25:12–22.....	16
Förslag på kollektvädjan vid rikssamling på söndag 28 mars	18
Episteltext Hebréerbrevet 2:14–18.....	19

DITT STÖD RÄDDAR LIV!

I oktober 2020 beräknade World Food Program att 270 miljoner människor hotas av hunger. Världsbanken varnar för att 150 miljoner riskerar att leva i extrem fattigdom 2021. Tillsammans kan vi rädda liv, förändra liv och förändra hela samhällen. Varje gåva gör skillnad!

Prisexempel:

- **100 kr** räcker till 17 kg näringsersättning för barn.
- **200 kr** räcker till en skoltermin för ett barn på flykt.
- **305 kr** räcker till en veckas lön för en mentormamma.
- **330 kr** räcker till att starta en självhjälpgrupp.
- **500 kr** räcker till en latrin i ett flyktingläger.
- **920 kr** räcker till två lastbilar med vatten för handtvätt.
- **1 445 kr** kan stödja en hushållerska som förlorat sitt arbete under coronapandemin.

Foto: Magnus Aronson/Ikon

DEL 1: Fasteaktionen 14 februari – 28 mars 2021

Kollektvädjan vid församlings- kollekt under Fasteaktionen

Vi lever alla under samma himmel. Men verkligheten ser olika ut.

Coronapandemin tvingar miljoner människor runtom i världen till ett liv i fattigdom och hunger. Tillsammans med systerkyrkor och andra samarbetspartner runtom i världen, kämpar Act Svenska kyrkan för alla människors rätt till mat, utbildning, försörjning samt psykosocial och andlig hälsa.

Vi arbetar i övertygelsen om att människor är skapade med samma värde och har samma rättigheter. Vi vet att människor kan förändra sina liv, bara de får möjligheten. Därför handlar våra insatser om att stötta människor som lever i utsatthet att tillsammans bygga upp hållbara och inkluderande samhällen igen. När människor samarbetar och hjälps åt, kan vi skapa en bättre värld för alla.

I Act Svenska kyrkans Fasteaktion får du vara med i kampen för alla människors rätt till ett värdigt liv. Tack för din kollektgåva!

Erik Lysén

CHEF, ACT SVENSKA KYRKAN

Inspiration till predikan

Johannesevangeliet kapitel 6

I Johannesevangeliet kapitel 6, vers 1–15 beskrivs hur Jesus gör det omöjliga. Jesus och hans lärjungar har rest över Galileiska sjön och tusentals människor har följt efter. De har sett hur Jesus har botat sjuka och gjort många tecken.

När Jesus lyfte blicken och såg att så mycket folk var på väg till honom sade han till Filippos: "Var skall vi köpa bröd så att alla dessa får något att äta?" Det sade han för att pröva Filippos, själv visste han vad han skulle göra. Filippos svarade: "Det räcker inte med bröd för tvåhundra denarer, om de skall få en bit var." En av lärjungarna, Simon Petrus bror Andreas, sade: "Här är en pojke som har fem kornbröd och två fiskar. Men vad förslår det till så många?" Jesus sade: "Låt folket slå sig ner." Det var gott om gräs på den platsen. Och de slog sig ner — det var omkring fem tusen män. Jesus tog brödet, tackade Gud och delade ut åt dem som låg där, och likaså av fiskarna så mycket de ville ha. När de hade ätit sig mätta sade han till lärjungarna: "Samla ihop bitarna som har blivit över, så att ingenting förfars." De samlade ihop dem och fyllde tolv korgar med de bitar av de fem kornbröden som hade blivit över när de ätit. Då människorna såg vilket tecken han hade gjort sade de: "Detta måste vara Profeten som skall komma hit till världen." Men Jesus, som förstod att de tänkte tvinga honom med sig för att göra honom till kung, drog sig undan till berget igen, i ensamhet.

Ingenting är omöjligt för Gud och därför i förlängningen inte heller för oss, med Gud på vår sida. Det visar Jesus oss då han får fem bröd och två fiskar att räcka till fem tusen hungriga människor. Och mitt i den här berättelsen ryms ett barn, en pojke som får det stora uppdraget att bära fram maten till Jesus. Ett barn som blir en grundläggande del av Guds verk.

Barnen är bland de mest utsatta i ett samhälle, då de är beroende av vuxnas omvårdnad för sin överlevnad. Act Svenska kyrkan har under 2020 fått rapporter från våra samarbetspartner om att de åtgärder som vidtagits för att hindra smittspridningen av coronaviruset, som utgångsförbud och hela nedstängningar av samhällen, har bidragit till ett ökat våld mot barn, kvinnor och hbtqi-personer. Barn riskerar att inte få gå i skolan, att giftas bort innan de blivit vuxna och att drabbas av skadliga sedvänjor som könsstympning.

I berättelsen med pojken som kommer till Jesus med bröden och fiskarna visar Gud än en gång hur centrala barnen är i hans skapelse. Barnet i berättelsen får en viktig roll, ett ansvar att bära och utan honom skulle kanske de fem tusen människorna inte ha blivit mätta den dagen. Att det står tydligt utskrivet att det är ett barn innebär att Gud hade en särskild tanke med det. På samma vis tror vi som Act Svenska kyrkan att Gud har gett dagens människor ett ansvar att agera för att lindra hungern och lidandet runt om i världen.

Såväl gamla som unga får vara del av kampen för alla människors rätt till ett värdigt liv. Tillsammans kan vi följa i Jesus och pojkens fotspår och dela med oss av det lilla vi har möjlighet att avstå till de som behöver det mer. Och i linje med fastans budskap kan det materiella som vi avstår från, som kanske inte ser mycket ut för världen från vårt perspektiv, växa till någonting mycket större när det kommer andra till nytta. Med Guds kärlek och vägledning till hjälp kan vi också skapa under, tillsammans kan vi göra skillnad och vända utvecklingen. Tillsammans kan vi uppnå minskad fattigdom och utsatthet.

Psaltaren psalm 31

I Psaltaren psalm 31, vers 2–6 står det:

*Till dig, Herre, tar jag min tillflykt, svik mig aldrig!
Du som är trofast, rädda mig, lyssna på mig, skynda till
min hjälp. Var min klippa dit jag kan fly, borgen där jag
finner räddning.*

Coronapandemin har varit svår för många av oss, även i Sverige. Människor har förlorat sina arbeten och livsdrömmar och barn och unga har tvingats studera hemifrån, vilket har försvårat den redan tuffa situationen för de som på olika sätt har svåra hemförhållanden.

Kyrkans verksamhet har också drabbats. Gudstjänstverksamheten har ställts in på många håll och vi har fått vända oss till digitala alternativ och egen andakt, körsången har tystnat och många har inte kunnat ta avsked av sina döda anhöriga på ett värdigt sätt. Många har också förlorat anhöriga utan att ha fått vaka vid deras dödsbädd eller att ha fått känna trösten av en stärkande kram.

Mitt i sorgen, mitt i oron, mitt i förtvivlan och hopplösheten, mitt i allt finns Gud. Jesus vandrar vid vår sida som en följeslagare vars steg aldrig viker av åt ett annat håll. Var vi än befinner oss, så väl geografiskt som andligt, så finns Gud där för oss som en borg där vi finner vår räddning, en klippa dit vi kan fly. Gud hör vår bön. Och möter oss med

kärlek. Han finns med oss i våra små kamper i vardagen, men också i vårt större uppdrag att bidra till ett gott samhälle och en rättvis värld. Han hjälper oss att se bortom coronapandemin och att samla våra krafter för att orka en månad till i karantän, en månad till utan gudstjänstgemenskapen, en månad till i ensamhet. För med Gud vid vår sida, i våra hjärtan, är vi aldrig helt ensamman.

Psaltarpsalmen fortsätter:

*Ja, du är min klippa och min borg. Du skall leda
och styra mig, ditt namn till ära. Du skall lösa mig ur
snaran de gillrat, du är min tillflykt. Jag överlämnar mig
i dina händer. Du befriar mig, Herre, du sanne Gud.*

På många platser i världen fungerar inte åtgärder för att hindra spridningen av coronasmittan. I ett trångt flyktingläger går det inte att hålla det fysiska avståndet som krävs. Och när vatten är en bristvara är det svårt att tvätta händerna regelbundet.

Act Svenska kyrkan finns på plats innan, under och efter att en katastrof har inträffat. När samhällen slagits sönder såväl socialt som ekonomiskt finns Act Svenska kyrkan och våra partnerorganisationer där, för att hjälpa de drabbade människorna att resa sig starkare. Genom en gåva till Act Svenska kyrkan är du med och räddar liv.

Efesierbrevet kapitel 5

Efesierbrevet kapitel 5, vers 1–2:

Ta alltså Gud till föredöme, som hans älskade barn. Lev i kärlek, så som Kristus har älskat oss och utlämnat sig själv för vår skull som en offergåva, ett vällyktande offer åt Gud.

Act Svenska kyrkan vill ta vara på fastans budskap om att vi med Jesus som föredöme och i egenskap av världsvid kyrka gemensamt behöver agera för förändring. Som det står i Efesierbrevet är bön och offer kärlekens mått för Gud.

Act Svenska kyrkan samarbetar med Svenska Kyrkans Unga genom programmet Ageravolontärerna som ger unga mellan 16 och 30 möjligheten att organisera sig och agera för global rättvisa med den kristna tron som grundläggande drivkraft. Ageravolontärerna rustas för att bli förändringsaktörer, changemakers, som agerar lokalt för global förändring. De ger av sin tid och energi för andras bästa. De ”offrar” sin fritid för det de tycker är rätt utifrån sina kristna värderingar.

Under coronapandemin har Ageravolontärer, församlingar och andra engagerade använt digitala verktyg för påverkansarbete och insamling till Act Svenska kyrkan. Alla kan vara en changemaker och ge av sig själv för det allmännas bästa i linje med Guds vilja. Barn kan vara changemakers, men också tonåringar, unga vuxna, medelålders personer och åldringar. Alla kan vi agera utifrån de förutsättningar som har givits oss för vår omvärlds bästa.

En viktig roll som vi som changemakers har, är att uppmärksamma vikten av de demokratiska rättigheterna. Runtom i världen har man under de senaste årtiondena kunnat se hur det demokratiska utrymmet har minskat på många håll. Mötesfrihe-

ten, rätten att organisera sig, yttrandefriheten och tryckfriheten hotas.

Under coronapandemin har det demokratiska utrymmet minskat ytterligare. När världens fokus har legat på virusets spridning har regeringar kunnat verka i skymundan och kommit undan med många lagförslag som annars hade fått en betydligt större uppmärksamhet. I supermakter som USA har begreppet ”fake news” fått fäste under de senaste åren och även i Sverige har alternativa nyhetskanaler, som ofta sprider rena lögnar i populistiska krafterns intresse, bara ökat i popularitet. Det är viktigare än någonsin att stå upp för demokratin, de mänskliga rättigheterna och en oberoende omvärldsbevakning och journalistik. I egenskap av kristna changemakers kan vi luta oss mot orden i Efesierbrevet kapitel 5, vers 6–9:

Låt ingen lura er med tomma ord, det är sådant som drar Guds vrede över olydnadens människor. Ha därför ingenting med dem att göra. En gång var ni mörker, men i Herren har ni nu blivit ljus. Lev som ljusets barn, ljuset bär frukt överallt där det finns godhet, rättfärdighet och sanning.

Tillsammans kan vi som changemakers, oavsett ålder och bakgrund, sprida ljus över världen. Vi behöver fungera som en motkraft mot korrupcion, populism och totalitära strukturer. Vi är ljusets barn och vår uppgift är att leva med ledorden godhet, rättfärdighet och sanning. Ett sätt att göra detta på är att, i enlighet med Jesus kallelse till oss som människor, sprida evangelium. Vi lever alla under samma himmel, med samma rättigheter. Din insats behövs!

Lukasevangeliet kapitel 1

Trots coronapandemin får vi inte tappa vår riktning i livet och vårt kall som troende och som medlemmar av kyrkan. Vi behöver vända oss inåt och lyssna till hur Gud vill att vi ska leva våra liv på bästa sätt. Coronapandemin har förändrat saker som vi tidigare tog för givna. Krisen har fått hela världen att kraftsamla och ställa om för att ta oss ur det svåra läge som ökad smitta har lett till. Vår tillvaro blir sig aldrig helt lik igen. Det kommer alltid att finnas ett före corona och ett efter corona. Kanske kan pandemin ge oss nya perspektiv på vad som verkligen är viktigt.

Den enorma handlingskraft som gjorde att världen på nolltid kunde ställa om på grund av pandemin kan också göra det möjligt att klara av andra kriser, som den globala uppvärmningen eller världshungern. För mer än två tusen år sedan fick en flicka vid namn Maria i staden Nasaret i Galileen ett besked, som kom att sätta igång ett händelseförlopp som skulle förändra världen för alltid.

I Lukasevangeliet kapitel 1, vers 26–38 står det:

I den sjätte månaden blev ängeln Gabriel sänd från Gud till en ung flicka i staden Nasaret i Galileen. Hon hade trolovats med en man av Davids släkt som hette Josef, och hennes namn var Maria. Ängeln kom in till henne och sade: "Var hälsad, du högt benådade! Herren är med dig." Hon blev förskräckt över hans ord och undrade vad denna hälsning skulle betyda. Då sade ängeln till henne: "Var inte rädd, Maria, du har funnit nåd hos Gud. Du skall bli havande och föda en son, och du skall ge honom namnet Jesus. Han skall bli stor och kallas den Högstes son. Herren Gud skall ge honom hans fader Davids tron, och han skall härska över Jakobs hus för evigt, och hans välde skall aldrig ta slut." Maria sade till ängeln: "Hur skall detta ske? Jag har ju aldrig haft någon man." Men ängeln svarade henne: "Helig ande skall komma över dig, och den Högstes kraft skall vila över dig. Därför skall barnet kallas heligt och Guds son. Elisabet, din släkting, väntar också en son, nu på sin ålderdom. Hon som sades vara ofruktsam är nu i sjätte månaden. Ty ingenting är omöjligt för Gud." Maria sade: "Jag är Herrens tjänarinna. Må det ske med mig som du har sagt." Och ängeln lämnade henne.

Maria fick en föraning om vad ängeln bud till henne skulle komma att innebära för världen, men det måste ändå ha varit svårt för henne att våga föreställa sig vad hennes son Jesus skulle komma att betyda. Trots sin ungdom var Maria så stark i sin tro att hon vågade lita på Gud och bejaka hans vilja. Det gjorde att Gud kom till världen som människa genom Jesus Kristus och blev evangeliet bland oss. Ett evangelium byggt på kärlek som fortfarande ger hopp och stöd i de mörkaste av tider och som varit livsviktigt för många under coronapandemin.

Evangeliet gör det tydligt att Gud inte bara verkar genom mäktiga och rika människor. Maria var en ung, vanlig tjej utan rikedomar eller makt-position. Ändå blev just hon utvald av Gud och fick bli ett verktyg för Guds vilja i världen. Maria är i sin egen tro värd att lyssna till och efterföljas. Marias ärofyllda uppdrag blir också till en viktig påminnelse för oss att Gud väljer vanliga människor till att sprida evangeliet. Vi har blivit ålagda att vårda skapelsen och att sprida Jesus budskap till våra medmänniskor.

Vi måste påminna oss om att varje enskild människa kan skapa förändring med rätt förutsättningar. Gammal som ung. Genom att ge barn och unga ansvar från tidig ålder verkar Svenska Kyrkans Unga för att de ska få möjligheten växa i sin kristna tro och vara aktiva medlemmar i den världsvida kyrkan.

Coronapandemin är en vändpunkt för oss alla. Ska vi fortsätta som vi har gjort hittills eller ska vi skapa ett starkare, mer hållbart och kärleksfullt samhälle där alla får plats och får komma till tals?

Act Svenska kyrkan kommer att fortsätta att arbeta rättighetsbaserat och långsiktigt för att världen ska vara bättre rustad nästa gång det sker en omvälvande förändring. Vi vill låta coronapandemin bli ett tillfälle att tänka om, tänka större, tänka bättre. Och vi gör det med stöd och vägledning av Gud. Tillsammans vandrar vi mot en bättre värld för alla.

Bön

Kära Gud,
stärk oss som människor.
Visa oss den väg som du vill att vi ska vandra.
Förmå oss att våga tro på oss själva,
att vi kan skapa förändring.
Din son Jesus Kristus, har visat oss
hur du vill att vi ska behandla våra medmänniskor.
Ingenting är omöjligt för dig Gud.
Hjälp den som lever i störst utsatthet att resa sig starkare.
Hjälp den som lever i överflöd att vara solidarisk
och stötta den som behöver det som mest.
Låt fastan bli en tid av eftertanke och bön.
Låt 2021 bli ett nystartens år,
ett segerns år,
då vi övervinner coronaviruset och dess följder.
Gud, du ser var och en av oss,
gammal som ung.
Tack för att vi alla får vara del av din världsvida kyrka,
att vi får tillbe dig och ära dig,
under samma himmel.
Förlåt för de gånger som vi låter oss själva fastna i egoism och materialism.
Hjälp oss att förstå att den enda vägen framåt går genom dig.
Gud, tack för fastan och erbjudandet om att lämna något bakom sig,
för att kunna få ta emot något mycket större och dyrbarare från dig.
I Jesu Kristi namn,
Amen.

*Av Hanna Soldal, samordnare för globala påverkansfrågor,
Svenska Kyrkans Unga*

DEL 2: Fastlagssöndagen – Kärlekens väg

Förslag på kollektivädjan vid rikskollekt på söndag 14 februari

Fastetiden leder in oss på kärlekens väg och vi får följa Jesu vandring genom lidande och död till uppståndelse och liv. För många är det en tid för att visa särskild omsorg om medmänniskan, i solidaritet med dem som behöver det mest.

Coronapandemin har drabbat många samhällen och situationen är mycket svår för miljontals människor.

Act Svenska kyrkan arbetar tillsammans med kyrkor och andra samarbetspartner över hela världen för att bygga hållbara samhällen. Människor samarbetar för att exempelvis rusta upp sjukhus, säkra vattenförsörjning och skapa sociala skyddsnät. Genom inflytande och ansvar växer tilltron till varandra i samhället och våldet minskar.

Tack för att du är en del av detta arbete!

Erik Lysén

CHEF, ACT SVENSKA KYRKAN

Inspiration till predikan om Fastlagssöndagens texter

Jesaja 52:13–15

”Se, min tjänare ska ha framgång.

Han ska bli upphöjd, mäktig och ärad” v.13

Coronapandemin orsakar ökad ojämlikhet och miljoner människor tvingas till ett liv i extrem fattigdom och hunger. Att inte kunna äta sig mätt hör till vardagen för många kvinnor, män och barn runt om i världen.

Texten från Jesaja 52 är en dikt och en sång. Genom den vill författaren förmedla hopp till folket som befinner sig i exil i Babylon och behandlas som slavar. Ordet som i texten översätts till ”tjänare” är samma ord som i andra texter översätts till ”slav”. Texten vill påminna om hoppet, att det kommer

en dag då slavarna ska bli fria, ha framgång och bli ärade som värdiga människor.

För många människor är pandemitiden en fångenskap i sitt eget hem. Kvinnor och barn drabbas hårdast. Isolering, ökat våld i hemmet och begränsade försörjningsmöjligheter gör livet ännu hårdare än förut. Men det finns hopp. Act Svenska kyrkan arbetar tillsammans med partner runtom i världen för att stärka dessa kvinnor och barns möjlighet till ett bättre liv. Läs gärna exempel på hur vi arbetar i [Act Svenska kyrkans blogg](#).

Vi lever alla under samma himmel! Omständigheterna är olika, men rättigheterna de samma.

Lukasevangeliet 18:31–43

”Men lärjungarna förstod ingenting av detta” v.34

Ibland är det svårt att förstå! Barnmisshandel, utanförskap, ekonomisk orättvisa, förtryck. Hur kan vi vara så grymma mot varandra? Vi går snart in i fastan, en förberedelse för påsken. Påsken påminner oss om att Jesus själv drabbades av misshandel och svek, men också om kärlekens väg och om dess seger över det onda.

Under coronapandemin har situationen för de mest utsatta människorna i världen förvärrats. De som försörjer sig som gatuförsäljare, småbönder och genom andra arbeten utan social trygghet har inte haft möjlighet till någon inkomst. Många företag har varit tvungna att lägga ner produktionen och arbetarna blivit arbetslösa utan socialt skydd. Detta leder till ökade nivåer av hunger och våld.

Act Svenska kyrkan jobbar för att påverka beslutfattare till att skapa social trygghet för alla.

Att införa grundläggande social trygghet, exempelvis barnbidrag och allmän sjukvård i alla utvecklingsländer, skulle kosta ungefär en niondel av det krispaket som världens rika länder annonserade i början av pandemin. Läs mer om [Act Svenska kyrkans påverkansarbete för att införa sociala trygghetssystem i drabbade länder](#).

Dagens tema är kärlekens väg och kärlekens väg i handling. Jesus har visat oss den vägen. Hans uppståndelse är ett tydligt bevis på att livet är starkare än döden. Tillsammans och med Guds hjälp, kan vi skapa en rättvisare värld och vandra kärlekens väg med våra medmänniskor. Genom internationell solidaritet kan var och en av oss bidra till en rättvisare värld för alla. Vi lever alla under samma himmel!

Bön

Kärlekens Gud, öppna våra ögon
så att vi ser våra medmänniskors lidande.
Lär oss att älska och förstå.
Hjälp oss att leva i glädje och tacksamhet
och rädda oss ifrån likgiltighet och rädsla.
Vi tackar dig för allt du ger.
Hjälp oss att förvalta dina gåvor
så att de räcker åt alla.
I Jesus namn, som besegrade döden
och visar oss kärlekens väg.
Amen.

Av Adriana Gastellu Camp, tematisk rådgivare, Act Svenska kyrkan.

Förslag till psalmer

28 Så älskade Gud världen
38 För att du inte tog det gudomliga
137 Den kärlek du till världen bar
Där barmhärtighet och kärlek bor – Sånger från Taizé

Del 3: Tredje söndagen i fastan – Kampen mot ondskan

Förslag på kollektivädjan vid rikskollekt på söndag 7 mars

Just nu pågår Act Svenska kyrkans Fasteaktion. Tillsammans genom bön och handling får vi bidra till att lindra de skadliga konsekvenserna av coronapandemin runtom i världen.

Isolering, arbetslöshet och ökad fattigdom har lett till att våld mot kvinnor och flickor eskalerat. Fler väljer att gifta bort sina döttrar för att klara familjens uppehälle, trots att de bara är barn. Därför är det livsavgörande att sprida kunskap om flickors rätt till sina egna kroppar och sina egna val i livet. Genom kyrkor och organisationer som finns närvarande i extra utsatta områden, kan vårt stöd nå fram och rädda liv.

Alla människor är skapade till Guds avbild och har samma rättigheter. Tillsammans kan vi bygga en rättvisare värld. Tack för att du är en del av detta arbete!

Erik Lysén

CHEF, ACT SVENSKA KYRKAN

Inspiration till predikan om tredje söndagen i fastans texter

Gamla testamentet, Första Samuellsboken 17:40–50

Bibeltextern om hjälten David som besegrar jätten Goliat har inspirerat skönlitteratur, sagor, musiktexter och filmer. Ett exempel är Lalehs sång *Goliat* och texten om att slåss mot Goliat för att göra jorden hel, vattnet rent och så att ingen skadas mer. Ett annat exempel är *Sagan om ringen* där småfolket, hobbitarna, i en sammanslutning med andra, bekämpar den store mäktige Sauron vid onskans port. Det tredje exemplet är Katniss Evergreen från det fattigaste distriktet i *Hungerspelen*, som går emot negativa traditioner och sedvänjor.

TIPS TILL AKTIVITET

David hade fem stenar som han kunde slunga iväg för att besegra Goliat. Välj fem stenar och måla eller skriv på dem det som kan motverka mörkret. Det som i ditt liv kan kännas omöjligt, men som du vill övervinna. Lägg ifrån dig stenarna!

Hjälteberättelserna beskriver något som först ses som för stort och omöjligt att övervinna, men som till slut ändå går vägen. Hjälten är ofta den lilla

människan och någon helt annan än den man kan förvänta sig. Nelson Mandela sa en gång: "It always seems impossible until it's done" – "Det verkar alltid omöjligt tills det är gjort". Det är viktigt att tro på den inneboende kapaciteten hos varje individ, att inse att det är människorna själva som gör ett betydelsefullt arbete. Det kan verka omöjligt, men det börjar med en människas handling.

Act Svenska kyrkan ger stöd till partner i Palestina i arbetet med metoden *Local to Global Protection*. Det är en metod för att stödja samhällsutvecklingen i ett område som drabbats av katastrof eller där det finns en pågående konflikt. Metoden uppmuntrar människor, särskilt kvinnor, att själva initiera och leda aktiviteter som bidrar till en positiv samhällsutveckling och stärker sammanhållningen mellan människor i hela samhället. Det i sin tur minskar våldet. När människor tas i anspråk visar det både motståndskraft mot orättvisor och våld och handlingskraft till förändring.

Läs gärna mer i [Act Svenska kyrkans blogg](#).

Episteltexten, Efesierbrevet 5:1–9

Stefan Einhorn, läkare och professor, har i sin bok *Medmänniskor* skrivit ett kapitel om en lillasyster som skakar av rädsla inför mörkret och där storebror säger: "Var inte rädd. Trollen spricker när de kommer ut i ljuset". Gud säger detsamma till oss: "Var inte rädda" och mörkret trängs undan i ljuset av Jesus Kristus som avslöjar mörkret.

Paulus skriver till församlingen i Efesos att de har blivit ljus genom Jesus Kristus som är det sanna ljuset. Det handlar inte om ljus från solen, någon lampa, från eld eller något annat ljus, utan om något som är sant, rätt och riktigt. Något som för in oss på rätt spår och som ger balans och trygghet i en otrygg värld. Den goda kampen har vi att utkämpa tillsammans, för vi lever under samma himmel.

När Paulus i episteltexten uppmanar församlingen i Efesos att leva i kärlek, så talar han om kärlek som praxis och inte som en teoretisk princip. Det är något som vi behöver leva i, säger Paulus. Kärleken tar kropp och gestalt i ett socialt sammanhang. Det handlar om kärleksfulla relationer

och att ta ställning för vår nästa. Tydligast kommer detta till uttryck i Lukasevangeliet där berättelsen om den barmhärtige samariern (Luk. 10:25-37) följer direkt på att Jesus citerar det dubbla kärleksbudet, att älska Gud och sin nästa som sig själv.

Genusrättvisa och jämställdhet är viktiga nycklar till att människor ska kunna leva i kärleksfulla relationer utan våld, i trygghet, värdighet och rättvisa. Act Svenska kyrkan verkar sedan många år tillbaka tillsammans med kyrkor och organisationer i Centralamerika i arbetet för jämställdhet mellan kvinnor och män på flera olika plan. Bland annat genom att främja deltagandet av kvinnor i det offentliga rummet och i beslutsfattande positioner. Men också genom att öka medvetenheten om den rådande machokulturen. Stort fokus ligger på att synliggöra kulturen som genomsyrar regionen och som är en stor källa till våld. Det är viktigt att särskilt pojkar och män inkluderas i arbetet för att uppnå genusrättvisa som ett led i att minska våldet. Läs gärna mer i [Act Svenska kyrkans blogg](#).

Evangelium, Lukas 11:14–26

När Jesus driver ut en demon blir han anklagad för att lösa ont med ont. Jesus svarar att det inte går att förvisa det onda med något annat ont, för det leder till stridigheter som förgör. Det är en lärdom även för oss.

Desmond Tutu, ärkebiskop emeritus i den sydafrikanska anglikanska kyrkan, berättar i sin bok *Gud har en dröm*, om när han tjänstgjorde som ordförande i Sannings- och förlikningskommissionen. Kommissionen gav förövare av politiska brott möjlighet att begära amnesti, genom att berätta sanningen om sina handlingar och be om förlåtelse. Alla förövare gjorde inte det. Kommissionen gav också offren möjlighet att berätta om den omänskliga tortyr och grymhet som de genomlidit. Desmond Tutu skriver att det hade varit enkelt att se förövarna som monster, men Guds kärlek påminde dem om att även om gärningen var djävulsk, så var förövaren inte en demon. Vi har inte rätten att döma någon till att stå utanför frälsningen, menar Tutu.

Kärlekens- och frälsningens väg är att frigöra och bemyndiga människor. Det gör vi genom att gå

kärlekens väg och inte genom att löna ont med ont. För liksom ont förstärker ont, förstärker gott det goda. Så låt oss arbeta för det goda.

I Zimbabwe är samhället polariserat. Spänningarna mellan olika etniska grupper och politiska partier är stora. Många människor har lågt förtroende för statliga aktörer och institutioner och är rädda för att säga sin åsikt. Våld och övergrepp kopplas ofta till politiska stridigheter. Konflikter finns i samhällets alla olika delar och är starkt kopplade till ojämlikhet; ojämna fördelning av resurser och maktbalanser mellan stad och land samt ojämlikhet mellan män och kvinnor. Mitt i allt det arbetar Sostina Takure som koordinator för ACT-Alliansens nationella forum i Zimbabwe. Hon arbetar för att ge människor möjlighet till ett tryggare liv. Sostina och andra engagerade partner gör en enorm insats för att påverka makthavare och stärka människors rättigheter, så att de själva kan skapa en tryggare tillvaro. Vi arbetar tillsammans för att ge människor hopp, möjligheter och en framtid, för vi lever alla under samma himmel.

Psaltarpsalm, Ps. 25:12–22

Hela psaltarpsalmen är en bön om hjälp i en svår tid, ”vänd dig till mig och var barmhärtig, för jag är ensam och förtryckt”.

Bön

Livets Gud,

i dig är det som vi lever, rör oss och är till.

Vi tackar dig för livets gåva och allt som vi får ta emot av dig.

Du håller din vakande hand över var och en av oss.

Vi lever i en tid då hela världen är drabbad.

Vi ber om hälsa och välbefinnande för alla människor på jord,

särskilt för dem som på olika sätt drabbas av sjukdom

och för dem som känner oro och ängslan.

Tack att du är med dem.

Ge dem kraft och tro

och omslut dem med kärlek.

Vi ber för alla dem som arbetar med att ge stöd åt människor i utsatthet

inte minst inom sjuk- och hälsovården.

Hjälp oss alla att bidra till ett samhälle

som värnar alla människors värde och värdighet.

Ge oss kraft att stödja varandra bortom egna intressen.

Uppfyll oss med din heliga Ande som du har sänt till vår förvandling.

Ge oss förmåga att visa på den kärlek och solidaritet som Jesus Kristus visar.

Livets Gud, led oss till rättvisa och fred.

Din är makten och äran i evighet.

Amen.

Bön hämtad från Kyrkornas globala vecka.

Förslag till psalmer

288 Gud från ditt hus

289 Guds kärlek är som stranden

358 Han gick in i din kamp på jorden

779 När livet inte blir som vi har tänkt oss

780 Gud, när livet trasas sönder

781 Jesus, Guds son

782 Godhet har makt över ondskan

Del 4: Palmsöndag – Vägen till korset

Förslag på kollektivädjan vid rikskollekt på söndag 28 mars

Fastetiden är en tid av stillhet, men också en tid av handling i kärlek till vår nästa.

I Act Svenska kyrkans Fasteaktion går vi tillsammans för att förändra världen till det bättre. Vi får dela med oss till människor som nu har det oerhört svårt i kölvattnet av coronapandemin.

Många samhällen har slagits sönder både socialt och ekonomiskt. Act Svenska kyrkan fortsätter att arbeta långsiktigt tillsammans med kyrkor och samarbetspartner i de mest utsatta delarna av världen. Tillsammans kan vi bygga upp samhällen som är mer hållbara, inkluderande och demokratiska.

Vi lever alla under samma himmel. Tillsammans skapar vi en bättre värld. Tack för din kollektgåva!

Erik Lysén

CHEF, ACT SVENSKA KYRKAN

Inspiration till predikan om Palsmåndagens texter

Episteltext Hebréerbrevet 2:14–18

”Det är ju inte änglar han tar sig an. Nej, Abrahams ättlingar tar han sig an, och därför måste han bli lik sina bröder och systrar för att bli en barmhärtig och trogen överstepräst inför Gud...”

Det är ett nyktert konstaterande hebréerbrevets författare gör när han skriver att det ju inte är några änglar som Gud har anförtrott att bygga sitt rike. Nej, skriver han krasst, Abrahams ättlingar, det vill säga vi vanliga bångstyriga, räddhågsna, ibland övermodiga människor, tar han sig an. Oss har han gett den stora uppgiften att vara Guds händer på jorden. Det är inget litet uppdrag.

Episteltexten idag handlar om hur Gud på alla sätt väljer att dela människans villkor. Endast genom att i hela sin existens gå in i människans bräcklighet, svaghet och dödlighet kan Gud bli en av oss. ”Eftersom han själv har prövats och lidit kan han hjälpa dem som prövats”.

Genom att Gud delar vår verklighet och blir en människa av kött och blod, blir lik sina systrar och bröder, kommer världen till slut att befrias. För Jesus kommer vägen att gå via döden på korset.

I årets Fasteaktion möter vi systrar och bröder i den världsvida kyrkan, i en värld som drabbats av virus. Coronapandemin bryr sig inte om gränser. Inte heller låter viruset den som har det sämsta utgångsläget redan från början komma lindrigare undan. Viruset drabbar alla på ett eller annat vis. Miljoner människor över hela jorden sörjer de nära och kära som dukat under i covid-19.

Vi ser också vilka förödande konsekvenser nedstängningar och arbetslöshet ger i de länder där Act Svenska kyrkan arbetar. Världsbanken varnar för att 150 miljoner riskerar att leva i extrem fattigdom 2021. När coronapandemin väl klingar av kommer vi tillsammans att ha ett enormt arbete att hämta igen det som förlorats. Men i det arbetet finns också en möjlighet att bygga det nya som kommer på ett sådant sätt att det blir bättre än det som revs ner.

Act Svenska kyrkan går tillsammans med partnerkyrkor in i akuta humanitära katastrofer. Act Svenska kyrkan finns också med i det långsiktiga bygget av ett rättvisare och jämlikare samhälle. Där kan vi alla bidra. Vi lever alla under samma himmel.

Bön

O Gud, som skapar världen och är dess liv,
lär oss att se den som du och älska den med din kärlek.
Din är vår tid, vår tjänst och vår bön.
Sänd oss med sanning och frihet, bröd och fred, kunskap och hälsa
till dem som är nära och dem som lever långt borta.
Låt jorden fyllas av himmelrikets doft och människors steg bli lätta av lovsång.
Genom Jesus Kristus, som är vår och hela världens frälsare.

Ur Den svenska psalmbokens bönbok nr 97

Förslag till psalmer

111 Kristus kommer – Davids son
135 Se, vi går upp till Jerusalem
438 Du som i alltets mitt har ställt
443 Dig vi lovsjunger, ärar